

Nr 16

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående tillägg till lagen den 30 juni 1943 (nr 431) om allmänna vägar, m. m., såvitt avser bemyndigande för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen att avyttra fast egendom.

I en den 17 februari 1961 dagtecknad proposition, nr 61, har Kungl. Maj:t, såvitt propositionen hänvisats till jordbruksutskottet, under återopande av densamma bilagt utdrag av statsrådsprotokollet, föreslagit riksdagen att godkänna det förslag i fråga om bemyndigande för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen att avyttra fast egendom, som innefattas i föredragandens yttrande i propositionen.

För att befrämja frivilliga överenskommelser mellan vägmyndigheterna och vederbörande markägare om undanröjande av intrång, som uppkommer genom ett vägföretag, har vägmarksansättningskommittén i sin med skrivelse den 13 juni 1960 överlämnade promemoria angående vissa ändringar i lagen den 30 juni 1943 om allmänna vägar m. m. bland annat också berört frågan om väg- och vattenbyggnadsstyrelsens befogenhet att avyttra fast egendom, som står under styrelsens förvaltning.

Departementschefen har — efter redogörelse för innehållet i kommittens i berörda fråga framlagda förslag samt i däröver avgivna remissyttranden — såvitt nu är i fråga, anfört följande.

»Vad beträffar frågan om väg- och vattenbyggnadsstyrelsens befogenhet att avyttra fast egendom, lärer, såsom utredningen framhållit, möjligheterna att undanröja fastighetsintrång genom utbyte av ägor ofta kunna förbättras väsentligt, om vägmyndigheterna har möjlighet att bjuda ersättning i mark, som redan tillhör kronan. Eftersom styrelsens rätt att förvärva fast egendom icke är begränsad på annat sätt än genom storleken av tillgängliga anslag och de allmänt hållna föreskrifter, som finns givna rörande medlens användning, torde vägmyndigheterna få anses ha tillräckliga möjligheter att, när förhållandena påkallar det, ingå frivilliga avtal om markförvärv i sådant syfte. De kan, vid bedömning av vad som härutinnan är lämpligt, påräkna stöd genom det samråd med lantbruksnämnden, som regelmässigt bör ske i anslutning till kronans markförvärv (prop. 1955: 165 s. 57). Med hänsyn bl. a. till önskemålet att uppgörelser i frågor om markbyten icke drar alltför mycket ut på tiden talar välgående skäl för att styrelsen också bör få bemyndigande att avhända kronan sådan fast egendom, som står under styrelsens förvaltning, genom att ingå i och svara för s. k. avtalsbyten — d. v. s. sådana markbyten som ej sker en-

ligt jorddelningslagstiftningen — utan att styrelsen därvid bindes vid någon viss värdegräns. Sådant bemyndigande har tidigare enligt beslut av 1959 års riksdag givits domänstyrelsen i syfte att främja åtgärder för yttre rationalisering inom jordbruksnäringen. Jag tillstyrker, att ett bemyndigande av samma innebörd gives väg- och vattenbyggnadsstyrelsen. Såsom förutsättning för utnyttjande av ett bemyndigande härutinnan torde böra gälla att vederbörande fastighetsbildningsmyndighet och lantbruksnämnd tillstyrker markbytet, dock att tillstyrkandet av lantbruksnämnd ej torde erfordras i fråga om egendom, som ingår i stadsplan eller som enligt byggnadsplan, fastställd efter den 1 januari 1948, är avsedd för annat ändamål än jordbruk eller skogsbruk. Redogörelse för genomförda markbyten bör årligen ingivas till Kungl. Maj:t.»

Utskottet. Det framlagda förslaget om bemyndigande för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen att utan värdebegränsning ingå s. k. avtalsbyten av mark på villkor att lantbruksnämnden och fastighetsbildningsmyndigheten tillstyrkt bytet biträdes av utskottet. Ifrågavarande delegationsbemyndigande, som torde medföra en eftersträvansvärd förenkling av det administrativa förfarandet, överensstämmer, såsom även framhållits i propositionen, i huvudsak med det av 1959 års jordbruksutskott förordade och av riksdagen därpå efter beviljade medgivandet för domänstyrelsen att i vissa fall och under vissa förutsättningar ingå i och svara för avtalsbyten vari ingår av domänverket förvaltd kronomark (prop. 1959: 148; JoU 30, rskr. 284). Utskottet hemställer därför,

att riksdagen må godkänna det i det föregående framlagda förslaget i fråga om visst bemyndigande för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen att avyttra fast egendom.

Stockholm den 23 mars 1961

På jordbruksutskottets vägnar:

NILS. G. HANSSON

Vid detta ärendes slutbehandling har närvarit:

från första kammaren: herrar Nord, Hjalmar Nilsson, Nils Hansson, Jonasson, Hedström, Harald Pettersson, Augustsson, Ebbe Ohlsson och fru Nilsson;

från andra kammaren: herrar Lindström, Hansson i Skegrie, Arweson, Östlund, Jönsson i Gärd's Köpinge, Johanson i Västervik, Nilsson i Lönsboda, Lundmark, Nilsson i Bästekille och Hamrin i Kalmar.